

TROMSØ ARBEIDERPARTI

Kommunevalgprogram 2019-2023

ET TROMSØ FOR ALLE

Kommunevalgprogram for Tromsø Arbeiderparti 2019 - 2023

Tromsø Arbeiderpartis program bygger på de sosialdemokratiske grunnverdiene frihet, likhet og solidaritet. Det betyr at innbyggerne skal ha frihet til å bestemme over egne liv og at den økende økonomiske ulikheten som vi ser vokse fram også i vårt land må bekjempes. Solidaritet med mennesker i en sårbar livssituasjon innebærer at vi må ha offentlige fellesskapsløsninger som sikrer rettferdig fordeling og som trykker gode velferdstjenester for alle.

Innhold

A - FREMTIDENS TROMSØ	4
Trygghet for alle	4
Arktisk hovedstad	4
En plastfri by.....	4
B - FELLESSKAP	5
Bekjempe fattigdom.....	5
En inkluderende kommune	5
C - FOLKEHELSE	6
Folkehelse i alt vi gjør	6
På lag med frivillig sektor	6
1 - BOLIGPOLITIKK.....	8
2 - OPPVEKST OG UTDANNING	10
3 - HELSE OG OMSORG	15
4 - ELDREPOLITIKK.....	20
5 - KULTUR, IDRETT OG FRILUFTSLIV	22
Kultur	22
Friluftsliv og folkehelse	24
På parti med idretten.....	25
6 - NÆRINGSLEVSPOLITIKK - VEKST OG UTVIKLING.....	26
7 - BYUTVIKLING OG SAMFERDSEL	30
8 - MILJØ OG KLIMA.....	32
9 - ET TRYGT ARBEIDSLIV	35
10 - MANGFOLD	37
11 - DISTRIKTS-TROMSØ	38
12 - URFOLKS-TROMSØ	39
13 - TROMSØ KOMMUNE	40

A - FREMTIDENS TROMSØ

Trygghet for alle

Tromsø Arbeiderparti vil arbeide for at Tromsø skal være en kommune som favner alle og som gir trygghet, velferd og gode levekår for hele befolkningen.

Barns nærmiljø, barnehage og skole er viktig for barn og unges trygghet. Tromsø Arbeiderparti vil prioritere videre utbygging og utvikling av barnehager, og sikre at vi fortsatt har god dekning av lærere og tverrfaglig personell i skolen.

Det skal være trygt å bli gammel i Tromsø. Tromsø Arbeiderparti vil satse på mer forebyggende arbeid og god hverdagsrehabilitering. Det styrker den enkeltes selvstendighet og gjør at eldre klarer seg bedre og har mulighet til å bo hjemme lenger. Tromsø Arbeiderparti vil jobbe for at eldre mennesker skal ha sterkere råderett over beslutninger som gjelder egne liv, og at seniorer i større grad skal kunne bidra i samfunnet og delta i fritidsaktiviteter.

Arktisk hovedstad

Tromsø Arbeiderparti vil arbeide for å videreutvikle byens posisjon som arktisk hovedstad, både nasjonalt og internasjonalt. I dag er forskningsmiljøene i Tromsø ledende på arktiske spørsmål. Tromsø er sentral som møteplass for både forskning, næringsliv og politikkkutforming.

Tromsø Arbeiderparti vil legge til rette for nye bedrifter/institusjoner og bidra aktivt til å utvikle byen som møteplass for internasjonale konferanser og arrangementer, særlig innenfor arktiske temaer.

Tromsø er en internasjonal by og mange tromsøværinger er opptatt av, og engasjert i, internasjonalt arbeid. Tromsø Arbeiderparti vil styrke folk-til-folk samarbeidet og støtte opp om solidaritetsbyen.

En plastfri by

Tromsø er tuftet på å høste fra de rike ressursene i havet, og kampen mot plast er en kamp vi må sette alt inn på å vinne. For å få det til, må alle bidra. Tromsø Arbeiderparti har en visjon om Tromsø som plastfri by og vil bruke denne til å få befolkningen med på en dugnad for å gjøre kommunen mindre avhengig av plast. Vi må kontrollere plastavfallet gjennom mindre bruk av engangspplast, samt resirkulere den plasten som kan resirkuleres og dermed produsere mindre plastavfall. Tromsø Arbeiderparti vil jobbe for å få bedrifter, institusjoner, virksomheter og enkeltpersoner med på denne store dugnaden og gå foran med et godt eksempel for resten av verden.

B - FELLESSKAP

Tromsø skal være en god kommune å bo i for alle, uansett bakgrunn. Tromsø Arbeiderparti vil arbeide mot enhver form for rasisme og diskriminering.

Tromsø Arbeiderparti vil ha en tydelig politikk for å skape verdier og for å dele dem rettferdig. Rettferdig fordeling gir oss et samfunn uten store forskjeller mellom de som har minst og de som har mest. Gode offentlige tjenester og tilbud må være tilgjengelige for alle når man trenger det. Grunnleggende velferdstjenester skal ikke privatiseres eller kommersialiseres. Tromsø Arbeiderparti vil satse på sterkere samarbeid med gode ideelle aktører, som et viktig supplement til de offentlige tjenestene.

En sterk offentlig sektor, basert på et rettferdig skattesystem der de som har mest også yter mest, er avgjørende viktig for å sikre rettferdig fordeling av godene. Dette er grunnleggende for et velferdssamfunn som skal gi trygghet, frihet og like muligheter for alle.

Bekjempe fattigdom

Tromsø Arbeiderparti vil arbeide for et samfunn uten fattigdom. Et av våre overordnede mål er å utjevne forskjeller. Et trygt og robust offentlig sikkerhetsnett er hovedgrunnen til at vi har små forskjeller i Norge. For å få folk ut av fattigdom er det viktig å ha et arbeid å gå til, som er til å leve av. Derfor vil vi legge til rette for at de som trenger det kan få hjelp og bistand til å komme i arbeid, med den arbeidsevnen den enkelte har. Tromsø Arbeiderparti vil at kommunen i samarbeid med NAV skal kartlegge og følge opp fattigdomsproblemene i Tromsø med konkrete tiltak.

Tromsø Arbeiderparti vil videreføre og styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner, samt idrett og kulturliv, slik at barn i fattige familier får mulighet til å delta i vanlige aktiviteter, på lik linje med andre barn.

En inkluderende kommune

Vi må arbeide aktivt og effektivt for at flyktninger og innvandrere inkluderes i sosiale fellesskap, arbeidsfellesskap, bofellesskap og i aktiviteter for barn og unge. Nøkkelen til en vellykket integrering er kunnskap om det norske samfunnet, språkopplæring og forståelse av lover og normer. Gode språkkunnskaper er inngangsbilletten til arbeidsliv og samfunnsliv og Tromsø Arbeiderparti vil legge til rette for organisasjoner og institusjoner som aktivt arbeider for integrering.

C - FOLKEHELSE

Folkehelse i alt vi gjør

Tromsø Arbeiderparti mener at et målrettet og bredt anlagt folkehelsearbeid er den viktigste investeringen vi gjør som samfunn. Et allment og vidtfaende folkehelsearbeid er nøkkelen til å hindre og utjevne helseforskjeller. Vi vet at uhelse rammer mennesker med dårligere levekår hardest. Derfor vil Tromsø Arbeiderparti prioritere folkehelsearbeidet overfor hele befolkningen.

Folkehelsearbeidet må foregå på alle samfunnsområder og legge til rette for at innbyggerne kan leve aktive og gode liv, ut fra egne premisser. For å få dette til, må vi ha en målrettet politikk for helsefremmende og forebyggende innsats og også sørge for å bygge gode rehabiliteringstilbud som er tilgjengelige når folk trenger det. Folkehelsearbeidet må gjenspeiles i alle samfunnssektorer.

Et godt folkehelsearbeid må gi barn og unge en god start i livet og også finne de tiltakene som gjør at eldre mennesker kan leve aktive, selvstendige liv som bidrar til at man kan klare seg hjemme så lenge som mulig. Tidlig innsats betyr at vi kan forebygge mer alvorlig fysisk og psykisk sykdom. Derfor vil Tromsø Arbeiderparti blant annet prioritere frisklivssentraler og lærings- og mestringssentre.

På lag med frivillig sektor

Frivillig sektor i Tromsø gir store bidrag til det helsefremmende og forebyggende arbeidet. Tromsø Arbeiderparti vil styrke samarbeidet med frivilligheten. Institusjoner og virksomheter som Kirkens bymisjon, Fontenehuset, Kafe X, Virkelig, Kirkens sosialtjeneste og andre som gir uvurderlige tilbud til mennesker som trenger det. Også frivillige redningsorganisasjoner som inngår i kommunens beredskapsplaner yter viktige bidrag når kriser eller katastrofer inntreffer. Tromsø Arbeiderparti mener frivillige organisasjoner tilfører fellesskapet stor verdi og er et viktig og nødvendig supplement til offentlig sektor. Det frivillige arbeidet har solide røtter i vårt lands historie og bidrar til å skape verdier som offentlig sektor ikke kan kopiere. Derfor vil vi prioritere det kommunale samarbeidet med ideelle aktører og inngå forpliktende og gjensidige avtaler med disse.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- bruke samhandlingsreformen målrettet for å prioritere folkehelse, forebygging og rehabilitering
- oppgradere og bygge ut turstier i alle bydeler og distrikter og gjøre disse tilgjengelig for alle
- intensivere helsefremmende tiltak for barn og unge
- styrke aktiviteter i regi av idrettslag og andre foreninger som retter seg mot barn og unge
- indeksjustere de årlige tilskuddene til frivillige organisasjoner
- støtte sosiale møteplasser i frivillig regi
- tilrettelegge for nye tiltak i regi av frivilligheten og styrke kommunens samarbeid med aktører som kan utføre viktige oppgaver i samspill med det offentlige
- bidra til gode rammevilkår for den frivillige redningstjenesten, slik at den kan løse sine kjerneoppgaver i samarbeid med offentlige etater

1 - BOLIGPOLITIKK

Tromsø har lenge hatt sterk befolkningsvekst, og de neste 15 årene vil kommunen sannsynligvis vokse med mer enn 15 000 innbyggere. Derfor må vi bygge mer, tilpasset en større befolkning med mange og sammensatte behov.

Tromsø Arbeiderparti mener det er et kommunalt ansvar å legge til rette for at det bygges tilstrekkelig med boliger, tilpasset veksten. Kommunen må sikre dette i kommuneplanens arealdel (KPA) og regulere nok areal, sørge for rask byggesaksbehandling og arbeide aktivt for at regulerte områder blir utbygd. Vi trenger en variert og mangfoldig boligsammensetning i hele kommunen. Både knutepunktene og distriktene må ivaretas.

Unge og eldre

Det særlig er to grupper som vil trenge særlig oppmerksomhet i årene som kommer; de unge og de eldre.

Tromsø Arbeiderparti vil styrke startlånsordningen for unge og fremme gode startboligprosjekter i samarbeid med Husbanken og private utbyggere.

Mange eldre mennesker har ønske om mindre og mer lettstelte boliger, eller enkel tilrettelegging av boligen sin. Noen har mulighet til å kjøpe ny bolig, andre har behov for omsorgsboliger med lett tilgang på hjelp og sosial/praktisk støtte av forskjellig karakter. Vi vil se fremtidige helse- og omsorgsboliger i sammenheng med den øvrige boligbyggingen og hente ut synergier der dette er mulig.

Eldreboliger/studentboliger sammen

Tromsø Arbeiderparti vil være en pådriver for realisering av flere studentboliger for å kunne møte veksten av studenter i kommunen. Bygging av studentboliger er en statlig oppgave og vi vil arbeide for at Tromsø prioriteres i den statlige politikken. Som vertskommune har vi et selvsagt medansvar, ikke minst fordi situasjonen for studenter på det private utleiemarkedet i byen er forverret etter utviklingen av Airbnb-markedet. Vi vil ha dialog med Studentsamskipnaden for rask og smidig saksbehandling.

Tromsø Arbeiderparti vil utrede muligheten for å bygge omsorgsboliger/sykehjem sammen med, eller i nærheten av, studentboliger - etter en modell fra Nederland. Dette har vist seg å være en god løsning som kan tjene to hensyn; studenters behov for rimelig bolig og eldre menneskers ønske om mer sosial kontakt enn det mange opplever når man er institusjonsbeboer. Så langt har både unge, for eksempel AUF, og organisasjoner for eldre, som Pensjonistforbundet, ønsket en slik ide velkommen.

Utleieboliger

Tromsø vil trenge flere utleieboliger i de kommende årene. Kommunen må selv ta ansvar for å bygge flere kommunale utleieboliger. Sosial boligbygging er særlig viktig i de periodene det er boligkrise, fordi dette rammer sterkest de som har lav inntekt, lav boevne, eller sliter med rus og psykiske helseproblemer. Tromsø Arbeiderparti vil at kommunen bruker sin mulighet til å gå inn i boligprosjekter og reservere inntil 10 prosent av nye leiligheter til egne formål. Likeledes må kommunen aktivt bruke sin forkjøpsrett ved salg i boligsameier der avtale om dette foreligger.

Helhetlig planlegging

God dialog og medvirkning fra befolkningen vil kunne gi ønsket og hensiktsmessig utvikling i bydelene og distriktet. Tromsø er avhengig av rask håndtering og god gjennomføringsevne på vegbygging, busstraseer og gang- og sykkelveger.

Tromsø Arbeiderparti mener kommunen må prioritere faglige ressurser og kompetanse både på helhetlig planlegging og gjennomføring. Kommunen må sikre god tilrettelegging av bolig- og næringsarealer i de enkelte bydelene, som igjen vil øke mulighetene for arbeid og bolig i samme område. Dette vil i tillegg kunne gi en betydelig gevinst i form av redusert trafikkbelastning i rushtrafikken.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- fortsette arbeidet med utbygging og videreutvikling av offentlige boligløsninger
- sikre gode og åpne medvirkningsprosesser ved fortetting og omregulering
- søke samarbeid med lokale boligbyggelag og andre aktører i boligmarkedet for å bygge boliger til leie og eie
- finne nye løsninger med hensyn til å bygge for et mangfold av beboere, for eksempel boliger med livsløpstandard og bedre fleksibilitet
- bruke det kommunale eiendomsselskapet Arnestedet aktivt i boligutviklingen, spesielt med tanke på nye kommunale utleieboliger, herunder et tilstrekkelig antall eldreboliger/omsorgsboliger og rimeligere boliger for førstegangsetablerere.
- videreutvikle samarbeidet mellom Studentsamskipnaden og kommunen for å bygge tilstrekkelig med studentboliger.

2 - OPPVEKST OG UTDANNING

Gjennom en god oppvekst- og utdanningspolitikk investerer vi i framtida. Det krever høy kvalitet og god kompetanse i all utdanning, både praktisk og teoretisk.

Kvalitet i barnehagene

Tromsø Arbeiderparti vil ha god kvalitet i alle barnehager i Tromsø kommune. Da må vi sørge for høy bemannings- og pedagogtetthet. Bemanningsnormen skal gjennomføres i Tromsø gjennom en aktiv rekrutteringspraksis. Vi må sørge for at de kommunale barnehagene har gode betingelser og vilkår som kan være attraktive for nyutdannede barnehagelærere og annet kompetent personell.

Det er et mål på sikt at vi skal ha 50 prosent pedagogtetthet i alle barnehagene i Tromsø kommune. I dag er tallet 33 prosent. Tromsø Arbeiderparti vil arbeide for at det etableres et pedagogisk opplæringstilbud for etter-og videreutdanning av assistenter.

Retten til barnehageplass

Barnehagereformen har sikret alle barn rett til barnehageplass. Reformen har vært avgjørende for trygghet og forutsigbarhet både for barn, foreldre og arbeidsgivere. Vi har gjennomført supplerende opptak hele året, unntatt for barn født i desember. For å sikre at man får barnehageplass uavhengig av fødselsdato, vil Tromsø Arbeiderparti fortsette å utvide ordningen til å gjelde alle barn, uansett når på året barnet er født.

I dag har alle rett til barnehageplass, men ikke til en plass i sitt nærområde. For noen betyr dette at man må reise langt for å levere og hente, noe som både er problematisk for den enkelte familie og også lite ønskelig ut fra et miljøperspektiv. Vi vil så langt som mulig sørge for at foreldre som ønsker det får barnehageplass i sitt nærområde, på samme måte som nærskoleprinsippet fungerer for grunnskolen.

Kvalitet i SFO

SFO er en viktig del av de minste skolebarnas hverdag og en god arena for å utvikle sosial kompetanse og andre ferdigheter. I dag er det store forskjeller mellom hvilket tilbud som gis på de ulike skolene, for eksempel knyttet til aktiviteter og hva slags mat som serveres. Tromsø Arbeiderparti vil sikre en bedre, mer helhetlig og likeverdig kvalitet i SFO-tilbudet i hele kommunen, med gode ledere og tilstrekkelig og kompetent personale - f.eks personell med pedagogisk -og fagarbeiderutdannelse.

Søskenmoderasjon

Innføring av søskenmoderasjon i barnehage og SFO i Tromsø kommune, har ført til at foreldre som har flere barn i barnehage eller i SFO får rimeligere tilbud. Neste skritt er å innføre søskenmoderasjon på tvers av barnehage og SFO, slik at foreldre med barn både i barnehage og SFO får søskenmoderasjon. Dette skal gjennomføres på samme måte som for barnehage og SFO isolert, med 70 prosent av prisen for det andre barnet og 30 prosent for barn nummer tre.

Barnehageutbygging i offentlig regi

Tromsø Arbeiderparti mener kommunen i så stor grad som mulig må være ansvarlig for bygge og drifte barnehager, gjerne i samarbeid med ideelle aktører. Dette gir kommunen større handlingsrom og forutsigbarhet med tanke på å planlegge for videre utvikling av sektoren. Vi vil også vurdere forsøk med heldøgns barnehager, særlig rettet mot foreldre som jobber skift og enslige forsørgere.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- at det gis rett til barnehageplass til alle barn fra fylte 1 år, uansett når tid på året de er født
- så langt som mulig innføre rett til barnehageplass i barnets nærområde
- sikre god kvalitet i barnehagene ved gjennomføring av bemanningsnormen og på sikt jobbe for å få 50 prosent pedagogtetthet.
- sørge for videre utbygging av flere barnehager i hele kommunen, i kommunal regi
- vurdere forsøk med heldøgns barnehager, særlig rettet mot foreldre som arbeider skift og enslige forsørgere
- innføre søskenmoderasjon på tvers av barnehage og SFO
- sørge for lik kvalitet i SFO-tilbudet uavhengig av hvilken skole man går på
- videreutvikle universitetsbarnehageprosjektet

Grunnskole

Alle elever skal ha samme mulighet til å lykkes på skolen, uavhengig av foreldrenes inntekt og bakgrunn. Når ulike barn møtes i fellesskolen, står de bedre rustet til å forstå hverandre og samfunnet rundt seg. For å lykkes trenger barna både ferdigheter, kunnskap, toleranse, demokratisk forståelse og respekt for medmennesker og miljø. Derfor må vi styrke fellesskolen og si nei til løsninger som sorterer barn ut fra foreldrenes betalingsevner eller religiøs overbevisning.

Tromsø Arbeiderparti har tillit til lærerne og vil derfor sørge for at testing og rapporteringskrav begrenses til kun det som er nødvendig og relevant, slik at lærernes tid i størst mulig grad kan gå til undervisning. Tromsø Arbeiderparti har i inneværende periode nådd målet om 40 flere lærere i Tromsø-skolen. Vi trenger ytterligere flere lærere og pedagogisk støttepersonell som kan jobbe på tvers av klasser og gi faglig støtte til mindre elevgrupper når det er behov for ekstra undervisning og oppfølging.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- øke antall lærere og pedagogisk støttepersonell i grunnskolen
- stimulere til å videreutvikle tverrfaglig samarbeid i skolen, blant annet gjennom å sørge for en god skolehelsetjeneste
- øke skolens driftsbudsjetter
- etablere «hjertesoner» rundt skolene for sikring av en trygg skolevei
- stimulere til utprøving av leksefri skole ved en eller flere av Tromsø-skolene, i samråd med foreldre og lærerorganisasjoner
- jobbe for bedre inkludering og oppfølging av døve og tunghørte i grunnskolen.
- bygge ny ungdomsskole på Kvaløya

Folkehelseiltak i skolen

Mange lærere i grunnskolen opplever regelmessig at elever er ukonsentrerte fordi de ikke har spist tilstrekkelig i løpet av skoledagen. Et gratis, sunt skolemåltid kan både fremme konsentrasjon, utjevne sosiale forskjeller og fremme god folkehelse.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- innføre gratis skolelunsj i grunnskolen i Tromsø
- innføre en times fysisk aktivitet daglig i grunnskolen, der den enkelte skole selv kan velge hvordan dette best kan realiseres.

Skolehelsetjenesten

Stadig flere unge sliter psykisk, og en god skolehelsetjeneste er et viktig verktøy for å forebygge og gi hjelp til de som har det vanskelig. Skolehelsetjenesten kan fange opp utfordringer tidlig og bidra til at skolen blir et godt sted for alle elever. Det er derfor viktig å sikre at helsesøster er tilgjengelig for elevene når de trenger det.

Det er innført en helsesøsternorm som stiller krav om maks antall elever per helsesøster. Vi mener Tromsø kommune må oppfylle disse kravene. De siste fire årene har det blitt ansatt ni nye helsesøstre. Tromsø Arbeiderparti har som mål for de neste fire årene å ansette minst ti nye helsesøstre, for å oppfylle den vedtatte normen for antall helsesøstre.

Skolehelsetjenesten skal være et lavterskeltilbud. Det er viktig at elevene stoler på og har kjennskap til helsesøster på sin skole. Tromsø Arbeiderparti mener at alle elever bør ha god og tillitsfull kontakt med helsesøster, i tråd med nasjonale anbefalinger. Det bør utarbeides en plan for dette ved hver skole, i samarbeid med foreldrene. I tillegg bør det være mulig å ta kontakt med helsesøster digitalt gjennom en "e-helsesøstertjeneste".

Tromsø Arbeiderparti vil:

- ansette minst ti nye helsesøstre i neste fireårsperiode
- arbeide for at alle elever skal ha god kontakt med og kunnskap om helsesøstertjenesten
- innføre en digital "e-helsesøstertjeneste"

Barnevern og tidlig innsats

Barn som er underlagt barnevernet er de mest sårbare barna. Disse barna og deres familier er avhengig av gode kommunale tjenester og tett oppfølging. Derfor må vi sørge for å ha god kompetanse i barnevernet, slik at vi kan komme inn med tidlig og forebyggende innsats for å løse problemene i den enkelte familie. Samtidig må vi ha gode verktøy for å ivareta barna dersom forebyggende innsats ikke hjelper. Det er avgjørende at helsestasjon, barnehage, skole og andre instanser har et tett og tillitsfullt samarbeid med barnevernet. Familiens Hus er et åpent og tilgjengelig lavterskeltilbud og en viktig samarbeidspartner med tanke på tidlig innsats overfor den enkelte familie.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- videreføre og styrke en heldøgns beredskap for barnevernet
- styrke tilbudet til samiske og andre minoritetsgrupper i barnevernet
- satse på forebyggende tiltak for familier som trenger det, blant annet gjennom samarbeidet med Familiens Hus
- fortsatt satse på og videreutvikle tilbudet ved Familiens hus

Videregående opplæring og kunnskapsutvikling

Dagens og morgendagens arbeidsliv er avhengig av at fagopplæringen styrkes, som igjen er avgjørende for at Tromsø kommune har tilstrekkelig med kompetent fagpersonell. Selv om Norge har en høy andel av befolkningen med høyere utdanning, ligger vi samtidig også over OECD-snittet på andelen kun med fullført grunnskole. Dette gjelder også for vår landsdel. Skal vi nå våre mål for en skapende, framtidsrettet og livskraftig kommune vil Tromsø Arbeiderparti arbeide for at Tromsøs innbyggere får mulighet til utdanning og kompetanseheving i tråd med egne ønsker og forutsetninger.

Stadig flere av Tromsøs innbyggere velger å ta videre utdanning ved høyskole, universitetet eller fagskole. Et arbeidsliv i kontinuerlig endring og utvikling vil stille nye krav til både ledere og arbeidstakere. Etterutdanning og kompetansebygging vil derfor være relevant for de fleste mennesker gjennom alle faser i livet. Tromsø Arbeiderparti vil arbeide for trygge og forutsigbare ramme for etter- og videreutdanning i fagskole, høyskole eller universitet.

Tromsø Arbeiderparti har vedtatt at Oslo-modellen skal gjelde for kommunens arbeidslivspolitik. Denne krever at minst ti prosent av arbeidende timer utføres av lærlinger i fag som har behov for flere læreplasser. Dette er et avgjørende grep for å sikre god og helt nødvendig rekruttering til viktige yrker som kommunen vil ha stort behov for i årene framover. Tromsø Arbeiderparti mener det er viktig at institusjoner innen offentlig virksomhet tar sin del av ansvaret for å ta inn lærlinger i sin virksomhet. Både kommunen og institusjoner som UNN må kunne gi garanti om læreplass til ungdommer som for eksempel har valgt helsefagarbeid på videregående utdanning.

Det vil også i årene som kommer være utfordrende å finne egnet bolig for skoleelever og studenter i Tromsø. Tromsø Arbeiderparti ønsker å samarbeide med omkringliggende kommuner, fylkeskommunen og ideelle og/eller private tilbydere, for å etablere sosiale bofellesskap som kan understøtte gjennomføring av skoleløpet for videregående elever.

UiT Norges arktiske universitet

Tromsø er vertskommune for hovedcampus til UiT Norges arktiske universitet. Dette gir mange muligheter. I en sterk nasjonal og internasjonal konkurranse er det avgjørende at universitetet tiltrekker seg talent og kompetanse regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Tromsø Arbeiderparti vil jobbe for at UiT skal være et internasjonalt attraktivt universitet, både når det gjelder utdanning, forskning, formidling og innovasjon. For å lykkes trenger vi tilstrekkelig med boliger, gode barnehager, skoletilbud,

helsetjenester og et levende kulturliv. Dette forutsetter et godt og nært samarbeid mellom universitetet, Studentsamskipnaden og kommunen.

Universitetsskoleprosjektet og prosjekter knyttet opp mot helsefag, barnehager og NAV er eksempler på slikt samarbeid. Tromsø Arbeiderparti vil styrke og utvikle ulike samarbeidsprosjekter, også mot andre kommunale tjenesteområder. Her vil det kunne ha stor betydning å få til praksisplasser i kommunen også for ingeniører, jurister med flere, noe som samlet vil gi UIT viktig praksiskunnskap innenfor de ulike områder.

Tromsø Arbeiderparti vil arbeide for bedre studentrabatt og bedre kollektivtilbud for ungdommer som vil studere i Tromsø.

Tromsø Arbeiderparti vil sammen med UIT Norges arktiske universitet utnytte de store mulighetene som ble skapt med Stoltenberg II - regjeringens aktive nordområdepolitikk. Her ble også Tromsø sentrum for norsk utenrikspolitikk, samt klynge for utvikling av internasjonal kompetanse på arktiske og polare temaer.

Tromsø Arbeiderparti vil arbeide aktivt for å utnytte den tilgjengelige og relevante forskningskunnskapen ved UIT Norges arktiske universitet og de frittstående forskningsinstituttene til etablering og videreutvikling av bedrifter både i etablerte og nye næringer.

3 - HELSE OG OMSORG

Tromsø Arbeiderparti mener en god helsepolitikk skal handle om å yte faglig god behandling, men i like stor grad om forebygging, rehabilitering og hverdagsmestring. Derfor er innføringen av tillitsreformen i eldreomsorgen høyt prioritert. Det gir oss mulighet til å bruke tid og ressurser klokt, basert på de ansattes faglighet og brukernes ønsker og behov.

Behandling og oppfølging på pasientens premisser

Innbyggerne skal være med å bestemme og ha innvirkning på egen behandling og oppfølging, og få hjelp til å forebygge og mestre sykdom.

Tromsø Arbeiderparti vil ha et sterkere fokus på forebygging og tidlig innsats, og god samhandling mellom ulike ledd i helsetjenesten. Helse- og omsorgstilbudet skal være fleksibelt og med høy grad av medbestemmelse for den som mottar tjenestene. Vi mener at helse- og omsorgssektoren i fremtiden vil være avhengig av et enda tydeligere tverrfaglig samarbeid, og med frivillige og ideelle aktører som et viktig supplement.

Tromsø Arbeiderparti vil understreke at det er helsetilstanden og den enkeltes behov som skal avgjøre hvilken hjelp man skal få. Derfor er det viktig at Tromsø har en sterk kommunal helsetjeneste som må være for alle, der pengene går til helsetjenester og ikke til privatisering og profitt.

Vår felles helsetjeneste

En god helse- og omsorgstjeneste i Tromsø kommune er avhengig av kvalitet, effektiv organisering og tett samarbeid mellom ansatte og ledelse. For å utvikle fremtidens helse og omsorgstjeneste må innovasjon og velferdsteknologi prioriteres. Vi må se helheten i fremtidig planlegging og utvikling av tjenestene.

Tromsø Arbeiderparti mener fellesskapets mål må være å gi den enkelte hjelp og støtte slik at vi kan ta vare på helsa og leve selvstendig så lenge som mulig. Derfor må helsetjenesten i Tromsø kommune utvikles til å gi et godt og fullverdig tilbud, tilpasset den enkeltes behov. For å lykkes med dette er det avgjørende at vi har et pleie- og omsorgstilbud med riktig balanse mellom hjemmetjenester for dem som kan og vil bo hjemme, omsorgsboliger til de som trenger jevnlig tilsyn men forøvrig klarer seg bra - og sykehjem for dem som trenger døgkontinuerlig omsorg og oppfølging.

Ved livets begynnelse

Tidlig innsats starter allerede i svangerskapet. Jordmor er en viktig ressurs for den gravide kvinnen og familien, både i svangerskapet og oppfølging etter fødsel. For å sikre en best mulig start på livet er det viktig med en jordmortjeneste som har nok ressurser til å gi et sammenhengende og godt forløp i svangerskapet og med hjemmebesøk etter fødsel.

Samhandling

Tromsø Arbeiderparti mener det er nødvendig å styrke den kommunale helsetjenesten, blant annet for å følge opp utskrivningsklare pasienter fra sykehusene. Det innebærer blant annet at kommunen også må være en aktiv pådriver for å utdanne flere helsearbeidere med ulik kompetanse. En voksende eldre befolkning gjør at behovet for fagfolk innen ulike områder vil øke. Rask behandlingstid for rehabilitering og oppfølging, og registrering av behovene for velferdsteknologi må prioriteres. Tidlig innsats vil kunne hjelpe den enkelte pasient å komme raskt tilbake til hjemmet fra sykehusopphold.

Tromsø Arbeiderparti vil spesielt framheve fastlegenes rolle i den kommunale helsetjenesten og mener fastlegene i enda sterkere grad må inngå i tverrfaglig samarbeid med de øvrige helseprofesjonene og andre relevante etater for å møte befolkningens helseutfordringer.

Tromsø Arbeiderparti mener det er viktig at kommunen følger opp pakkeforløpene for kreftpasienter som skrives ut fra sykehusene etter behandling. Pakkeforløpet skal omfatte oppfølging av pasienten under og etter behandling i spesialisttjenesten. Alle kreftpasienter må få tilgang til en kreftkoordinator i kommunen som kan gi informasjon, veiledning, psykososial støtte og koordinerte tjenester på tvers av nivåer og sektorer.

Ved livets slutt

Tromsø Arbeiderparti mener det er viktig å sørge for god oppfølging og pleie av mennesker i siste livsfase. De som ønsker det må få mulighet til å være i eget hjem den siste tiden. Kommunen må sikre helsepersonell med kompetanse innen palliasjon, for å gi god lindrende behandling. Å sikre kvaliteten innen palliativ pleie er viktig for å skape en verdig ramme rundt avslutningen på livet.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- satse på en god balanse mellom de ulike leddene i omsorgstrappa, med særlig fokus på forebygging
- øke kompetansen om kognitiv svikt og demens hos fagpersoner og pårørende
- bygge nye avlastningsboliger og sørge for flere dagaktivitetstilbudet for mennesker med nedsatt funksjonsevne
- arbeide for at universell utforming blir hensyntatt i alle kommunale planer
- opprette flere tilrettelagte parkeringsplasser for mennesker med nedsatt funksjonsevne
- ansette fem nye jordmødre
- få på plass en digital bestillingstjeneste for timer på vaksinasjonskontoret.

Psykisk helse

Menneskers psykiske helse er like viktig som den fysiske. Derfor mener Tromsø Arbeiderparti at psykisk helsevern må oppleves som en selvfølgelig del av det generelle helsetilbudet. Det viktigste arbeidet er de tiltakene vi setter i verk før sykdom får utviklet seg. Grunnlaget for god helse legges tidlig, derfor er det viktig å ha et særskilt fokus på de yngste.

Tromsø Arbeiderparti har som ambisjon å forebygge psykiske helseproblemer, blant annet gjennom å arbeide for økt kunnskap om temaet blant ansatte i barnehager og skoler. Det er spesielt viktig å gjøre en innsats for å forebygge selvmord, som i altfor stor grad rammer unge mennesker.

Tromsø Arbeiderparti vil ha fokus på eldre menneskers psykiske helse. Mange eldre føler seg ensomme og vi vet at angst og depresjon rammer relativt mange. Dette må i større grad gis oppmerksomhet i de kommunale helse-og omsorgstjenestene.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- arbeide for en trygg skole for alle, med godt læringsmiljø og aktiv innsats mot mobbing
- integrere psykisk helse i skolens fag, med helhetlig opplæring om både vår fysiske og mentale helse
- arbeide for å implementere nasjonal bemanningsnorm for skolehelsetjenesten og styrke bredden i tilbudet.
- arbeide for bedre integrering av skolehelsetjenesten i skolens daglige arbeid.
- satse på tverrfaglig samhandling og helhetlige pasientforløp også for pasienter med psykiske lidelser
- sørge for god dekning av kommunepsykologer
- sørge for å forebygge og behandle psykiske lidelser hos eldre mennesker
- sørge for sikring av selvmordsutsatte installasjoner og punkter i kommunene, herunder Sandnessundbrua.

Rus

Tromsø Arbeiderparti vil føre en aktiv ruspolitikk for å skjerme barn og utsatte grupper for rusmisbruk. Vi skal styrke arbeidet med ettervern for ruspasienter i Tromsø. Mennesker som er eller har vært rusavhengig forteller at den kritiske fasen er nettopp her. Folk som kommer fra behandling må få en reell mulighet til å etablere seg med bolig, arbeid eller utdanning. Dette krever ofte et godt og tett samarbeid mellom den enkelte, med ulike deler av det kommunale tjenestetilbudet, NAV og frivillig sektor.

Tromsø Arbeiderparti vil prioritere arbeidet med å skaffe tilbud for rusavhengige på ettermiddag og kveldstid. Det er nødvendig å gjennomgå kommunens del av LAR-programmet med sikte på å styrke rehabiliteringen.

Tromsø Arbeiderparti vil yte aktiv motstand mot legalisering av nye rusmidler og rusmidler som hasj, cannabis eller andre stimulerende stoffer.

Vi vil arbeide for at mennesker som har utfordringer med psykisk uhelse og rus kan oppleve tilhørighet, mening og mestring, selvstendighet og selvråderett - og med dette også identitet og egenverd.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- arbeide for godt ettervern for rusavhengige, med fokus på bolig, arbeid, aktivitet og sosial oppfølging
- sørge for god tidlig, forebyggende innsats overfor barn og unge
- satse på flere gode rusfrie tilbud til unge

Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN)

Tromsø Arbeiderparti mener UNN er helt nødvendig for å kunne tilby den beste behandlingen til folk i hele landsdelen. UNN er også svært viktig med tanke på utdanning og forskning innen alle medisinske disipliner. Som det minste universitetssykehuset i landet vil UNN alltid ha utfordringer med tanke på å kunne knytte til seg den aller beste kompetansen, i konkurranse med andre større sykehus.

Tromsø Arbeiderparti vil peke på Tromsøs viktige funksjon som vertskommune for det største sykehuset i UNN-systemet og arbeide aktivt for at UNN skal ha de beste rammebetingelser for å fylle sitt oppdrag for befolkningen i nord.

Rekruttering og stabilisering av helsefaglig kompetanse

Opgavene øker i helse- og omsorgssektoren. Derfor trenger kommunen flere fagfolk. Vi er avhengig av at helse- og omsorgsyrene også i fremtiden skal være en attraktiv utdanningsvei for unge og legge til rette for dette. Kommunen må også sørge for faglig utvikling hos sine ansatte i helsesektoren gjennom gode ordninger for etter- og videreutdanning

Tromsø Arbeiderparti ser at bruk av deltidsstillinger, mange vikarer, færre fast ansatte og en vedvarende trussel om privatisering, gir mindre forutsigbarhet og utrygge arbeidsvilkår for de som utfører dette viktige arbeidet. Derfor vil Tromsø Arbeiderparti stoppe arbeidet med å konkurranseutsette kommunale helse- og omsorgstjenester. Vi vil fortsette å jobbe aktivt for å få flest mulig over i hele, faste stillinger og herigjennom fjerne ufrivillig deltid. Heltidskulturen - eller Tromsø-modellen - skal fortsatt prege kommunens ansattepolitikk i hele velferdssektoren.

I samarbeid med de ansatte og deres organisasjoner vil Tromsø Arbeiderparti prøve ut nye måter å organisere tjenestene på, for å skape bedre kvalitet og nærhet til brukerne, blant annet gjennom en tillitsreform.

Tillitsreformen

Tillitsreformen er planlagt og delvis iverksatt i flere Arbeiderparti-styrte og rødgrønne kommuner siden 2015, herunder i Tromsø. Modellen har alt vesentlig to inspirasjonskilder internasjonalt – Buurtzorg-modellen i Nederland og tillitsreformen i København kommune.

Tillitsreformen utfordrer bestiller/utfører-modellen. Reformen har som mål å prøve ut nye modeller for hjemmetjenesten, hvor «stoppeklokkeomsorgen» avvikles og der

fagpersonene som er tett på pasientene myndiggjøres og gis større økonomisk og faglig ansvar for tjenestene.

De hjemmebaserte tjenestene har ofte hatt som utgangspunkt en bestiller/utførermodell med sterke kontrollrutiner og rapporteringskrav.

Detaljerte vedtak og stramt definerte tidsrammer er lagt til grunn for tjenester den enkelte mottar. De som utfører tjenestene har hatt liten mulighet for fleksibilitet og faglige vurderinger ved endring av behov og tilstand. I en tillitsmodell skal den enkelte bruker som mottar tjenestene i større grad involveres med utgangspunkt i egne ønsker og behov. Medarbeidernes faglige trygghet, arbeidsglede og kreativitet skal verdsettes.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- fjerne ufrivillig deltidsarbeid og arbeide for en heltidskultur
- styrke arbeidet med å innføre en tillitsmodell i organiseringen av pleie- og omsorgstjenestene, for på den måten å øke attraktiviteten i sektoren og gi brukerne større medvirkning
- stoppe konkurranseutsetting av pleie- og omsorgstjenesten
- satse på god samhandling og samarbeid med de beste ideelle aktørene på feltet
- legge budsjett- og rapporteringsansvar på laveste nivå, med enkle rapporteringsrutiner som gir de folkevalgte rask tilgang til økonomisk status i enheten.

4 - ELDREPOLITIKK

Vi lever lenger i Norge og de aller fleste opplever en god alderdom. Mange eldre står lengre i jobb enn før, og de går inn i en pensjonisttilværelse som skal vare lenge. De store, første etterkrigskullene vil utgjøre hoveddelen av dagens og morgendagens eldre. Det er en generasjon hvor både kvinner og menn har kunnet ta utdanning og herigjennom skaffet seg bred erfaring fra arbeidsliv, samfunnsliv og fritidsaktiviteter. Dette er også den første teknologifortrolige eldregenerasjonen. I dag ser vi at frivillig arbeid generelt og overfor eldre og syke spesielt, utføres nettopp av andre eldre og spreke pensjonister som både har tid, ressurser og ønske om å stille opp for samfunnet rundt seg. Dette innebærer at eldre mennesker er viktige samfunnsaktører. Tromsø Arbeiderparti vil arbeide for deltakelse og medbestemmelse for seniorer på alle samfunnsområder.

En ny eldregenerasjon

Den kommende eldregenerasjonen er en ressurssterk gruppe. Dagens og fremtidens eldre vil stille andre krav til offentlige tjenester og bestemme mer selv, noe som er et udelt gode. Men det fordrer at tjenestetilbudet i langt større grad enn i dag tilpasses og skreddersys til den enkeltes ønsker og behov.

Vi vet at behovene blir større på pleie- og omsorgssiden fordi vi lever lenger, ofte med ulike komplikasjoner og et avansert sykdomsbilde. Siden de aller fleste vil foretrekke å bo i egen bolig, må særlig hjemmetjenestene rustes for fremtiden. Andre vil ikke ha mulighet til å klare seg selv. De vil ha behov for heldøgns omsorg og pleie. Derfor må vi tenke nytt og satse større i eldrepolitikken. Vi må sørge for flere ansatte besitter variert fagkunnskap. Fagfolkene må få tiden tilbake, «stoppeklokkeomsorgen» må opphøre og rapporteringsveldet må ned. Tromsø Arbeiderparti har vedtatt å innføre en tillitsreform for omsorgstjenestene og er allerede i gang med dette sammen med sine samarbeidspartnere i kommunepolitikken.

Livsglede-sertifisering

Livsglede for Eldre er en ideell stiftelse som arbeider for at alle eldre skal ha et meningsfullt liv. Gjennom gode opplevelser stimuleres sosiale, åndelige og kulturelle behov hos den enkelte. For å iverksette meningsfylte aktiviteter for eldre på institusjon, må kommunene systematisere dagen rundt beboerne, basert på den enkeltes ønsker, behov og livserfaringer.

Den nasjonale sertifiseringsordningen Livsgledehem, som eies og drives av Livsglede for Eldre, kan være et velegnet verktøy for å lykkes med dette. Sertifiseringsordningen bygger på det gode arbeidet som allerede gjøres i den enkelte kommune og hjelper institusjonene med å trekke nærmiljø og frivillighet inn som en naturlig ressurs i omsorgsarbeidet. Både barnehagebarn, skoleelever, studenter og lokale ildsjeler gjør en stor innsats i eldreomsorgen over hele Norge. Møtene mellom generasjoner fremmer god folkehelse, for både gammel og ung.

Samspill offentlig og ideell

Tromsø Arbeiderparti vil tilrettelegge for at kommunen anerkjenner og drar nytte den kompetansen, kunnskapen og erfaringen eldre mennesker innehar. Eldre i Tromsø

representerer et stort mangfold og skal kunne leve aktive og gode liv, ut fra egne ønsker og muligheter. Samtidig skal alle eldre ha trygghet for at man får hjelp og støtte fra det offentlige når behovet er der.

Vi vil utvikle en politikk som styrker hjemmebasert hjelp og omsorg, samtidig som vi må bygge nok omsorgsboliger og sykehjemsplasser. Vårt mål er en fleksibel, brukervennlig eldreomsorg av høy kvalitet, i offentlig regi. Tromsø Arbeiderparti sier nei til private kommersielle drivere i de mest arbeidskraftintensive og sårbare velferdstjenestene, og vil gå inn for at disse skal drives av det offentlige, i samspill med ideelle aktører.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- legge til rette for at seniorer kan delta på alle samfunnsarenaer og leve aktive, selvstendige liv
- starte et arbeid med livsgledesertifisering ved sykehjem og omsorgsboliger i kommunen
- ta i bruk god og anvendelig velferdsteknologi. Kommunen har satt av 50 mill i et velferdsteknologifond.
- videreføre arbeidet med å implementere en tillitsmodell i eldreomsorgen
- videreføre arbeidet med å gjennomgå ernærings situasjonen hos eldre som får mat i hjemmetjenesten eller på sykehjem
- sørge for å ta tilbake til kommunal drift matlagingen for eldre i sykehjem og hjemmetjeneste
- gjennomgå ordningen med sentralkjøkken og sammenligne med matlaging på sykehjemmene, med tanke på kvalitet og ressursbruk
- videreføre arbeidet med å forbedre kosthold og matservering i sykehjem og hjemmetjeneste.
- sikre gode kulturtilbud til syke, eldre og andre som ikke kan oppsøke de ordinære kulturtilbudene, for eksempel med forestillinger i regi av Den kulturelle spaserstokken
- sikre minst ett aktivitetstilbud i uka til alle som ønsker dette
- ta sikte på å opprette frivillighetskoordinatorer i alle bydelene og i distriktet
- sikre gratis trygghetsalarm
- starte renovering av Kroken og Kvaløysletta sykehjem med sikte på å skaffe bedre og flere sykehjemsplasser
- opprette et elektronisk responscenter for mottak av varsler og alarmer fra trygghetsalarmer mm så snart som mulig
- utrede en kvalitetsbasert bemanningsnorm for tilstrekkelig kvalifisert helsepersonell innen ulike faggrupper

5 - KULTUR, IDRETT OG FRILUFTSLIV

Kultur

Kunst- og kulturopplevelser gir innhold til våre liv. Kultur bringer oss sammen på tvers av ulike grenser; språklige, kulturelle og sosiale. Å oppleve kunst og kultur - og selv kunne delta på egne premisser - utfordrer, berører og gleder oss som mennesker. Kunst og kultur gir oss dypere innsikt i oss selv og andre, og bidrar til å styrke fellesskap og samhørighet i et samfunn. Kultur er helsebringende for både vår mentale og fysiske helse.

Tromsø Arbeiderparti vil ta vare på og videreutvikle Tromsø som levende kulturby. Vi trenger både de profesjonelle kulturinstitusjonene, de frie kunstnerne og det flotte frivillige kulturlivet i kommunen. Vi ønsker at Tromsø skal utvikle og ta vare på sine eierskaps- og vertskapsforpliktelser for viktige kulturinstitusjoner som NOSO Arktisk Filharmoniskorps, Hålogaland Teater, Nordnorsk kunstmuseum, Tromsø Internasjonale Filmfestival, Nordlysfestivalen og flere andre. Vi vil også at kommunen skal være en aktiv part i utvikling og realisering av et "Klangens hus" i Mack-kvartalet, sammen med blant annet UIT Norges Arktiske Universitet.

De frie kunstnere og deres institusjoner, som f. eks miljøet ved Rådstua, er viktige aktører i byens kulturliv. Tromsø Arbeiderparti vil videreutvikle samarbeidet med dette miljøet. Det er viktig å ivareta møteplasser/arenaer for frilansere innen ulike kunstformer. Vi vil også legge til rette for at de gode møtene mellom kulturens mange uttrykk og byens befolkning kan finne sted i hele kommunen, også utenfor sentrum.

Det frivillige kulturlivet skal ha gode utviklingsmuligheter, Tromsø Arbeiderparti vil blant annet legge til rette for at det finnes gode øvingsmuligheter for ulike kulturaktiviteter, som kor, korps og andre.

Tromsø Arbeiderparti vil legge til rette for at mennesker som selv ikke klarer å delta i eller oppsøke kulturlivet på egen hånd, skal få hjelp til det. Dette kan være eldre mennesker, eller personer med ulike funksjonshemninger. Også personer som faller utenfor av ulike grunner, vil trenge en ekstra innsats fra fellesskapet for å kunne benytte seg av kommunens kulturtilbud. Vi vil arbeide for at Miff - "Musikk i fengsel og frihet" - i regi av Troms musikkråd, fortsatt skal ha nødvendige offentlige tilskudd.

Tromsø Arbeiderparti vil prioritere barn og i våre kulturpolitiske satsinger. Kulturskolen må være tilgjengelig for alle, kulturkort skal gi barn og unge rimelig tilgang til kultur- og idrettsarrangementer, og opplevelseskort og utleieordningen TURBO er gode tilbud til barn i lavinntektsfamilier.

Tromsø Arbeiderparti vil legge vekt på å utvikle mangfoldet i kommunens kulturliv. Her vil samisk kultursenter Gaisi stå sentralt, likeså det kvenske miljøet i Tromsø. Også de øvrige minoritetskulturene må løftes fram som viktige aktører i Tromsøs kulturliv.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- ta initiativ til at ungdomshuset Tvibit skal bli nasjonalt kompetansesenter for ungdomskultur
- sørge for fortsatt lav/reduisert kontingent for en plass ved Tromsø kulturskole, slik at alle barn og unge som ønsker det kan få undervisning, uavhengig av familiebakgrunn eller økonomi
- ivareta kulturen plass i grunnskolen, blant annet gjennom Den kulturelle skolesekken og SFO
- sørge for at skolene kan ha åpent på ettermiddagstid for kultur - og idrettsaktiviteter
- videreføre ordningen med UNG Kulturrabatt som gir rabatterte priser for barn og unge på kultur-og idrettsarrangementer og øke antall arrangementer tilgjengelig for unge under 18
- videreføre og utvide ordningen med TURBO - utleie av sports-og friluftsutstyr til å også ha tilbud i flere bydeler.
- videreføre ordningen med "opplevelseskort" for barn i lavtlønnsfamilier
- arbeide for at det opprettes utdanning i musikkterapi ved UIT, Norges arktiske universitet
- støtte kulturhuset Kultas planer for uteområdet rundt Kulta/Otium, blant annet med tanke på et samarbeid mellom de to institusjonene
- videreføre og styrke kulturtilbudet til eldre, herunder tilbud fra Den kulturelle spaserstokken
- støtte de samiske og kvenske kulturmiljøene i Tromsø, samt øvrige minoritetsgrupper i kommunen.
- bidra til å utvikle Mack-kvartalet blant annet med nytt konserthus med plass til 1200 og akustikk på linje med "Stormen" i Bodø, særlig med tanke på Arktisk Filharmonis virksomhet
- støtte opp om UIT sitt arbeid med flytting av musikkutdanningen til Mack-kvartalet
- jobbe for en felles utvidelse og forbedring av Perspektivet museum og Verdensteatret på tomten som ligger bak disse
- jobbe for at det skal legges bedre til rette for kulturtilbud til døve og tunghørte i kommunen.
- doble den kommunale revystøtten.
- utvide det kulturelle fritidsaktivitetstilbudet med formål å redusere eventuelle ventelister

Friluftsliv og folkehelse

Tromsø har fantastisk natur i alle deler av kommunen. De fleste som bor i Tromsø har god tilgang til turterreng og rekreasjon. Like fullt er det mennesker som kan oppleve det tungvint å benytte seg av tilbudene. For mange kan det rett og slett være umulig å få tilgang til friluftsområdene. Tromsø Arbeiderparti vil ha en kraftfull satsing på tilrettelegging og tilgjengeliggjøring av turveier og rekreasjonsområder i hele kommunen.

Vinterturismen er i sterk vekst, og både toppturer på ski, hvalsafari og nordlyset har gitt økt tilstrømming av turister og skapt nye arbeidsplasser i kommunen.

Prosjektet «Tromsø-marka» ble opprettet av kommunestyret i Tromsø i juni 2011. Målet var å videreutvikle prosjektet for å gi mulighet til rekreasjon, friluftsliv og fysisk aktivitet for hele befolkningen. Tromsøya har fått et nærmiljøtilbud som er enestående, og som også oppfyller flere av de kravene som er nedfelt i Folkehelseloven av 2011 - en banebrytende lov som har som mål å fremme gode tiltak for befolkningens fysiske og psykiske helse.

Tromsø Arbeiderparti mener oppfølging må komme for øvrige bydeler og distrikter i neste periode, og at man også sørger for at dette ivaretas gjennom kommunens arealplanlegging.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- sørge for å bygge friområder i minst fem bydeler, etter modell av Charlottenlund på Tromsøya, og tilrettelegge flere turløyper i distriktet
- at første område, Tromsdalen, realiseres så tidlig som mulig i neste periode
- sørge for turvei fra Movika til Tromsdalen
- sørge for friluftsområder rundt alle skolene
- sørge for friluftsområder knyttet til sykehjem og liknende institusjoner
- tilrettelegge naturlige fjæreområder slik at de kan være tilgjengelig for allmennheten, eventuelt også gjennom kjøp av grunn
- tilrettelegge turvei til de historiske gruvemurene i Tromsdalen, også kalt «Gruve-veien»
- jobbe for at naturbaserte næringer skal ha gode vekstvilkår hele året
- få på plass en forvaltningsplan for Tromsømarka, blant annet med fokus på å vedlikeholde eksisterende prosjekter, på like fot med etablering av nye
- ikke gi nye byggeprosjekter og reguleringsplaner dispensasjon for lavere kvalitet enn de krav som stilles til lekeplasser

På parti med idretten

Tromsø har et mangfoldig idrettsmiljø som gir glede, utfoldelse og livskvalitet hele året. Tromsø Arbeiderparti vil berømme de mange frivillige; både foreldre, trenere og andre, som legger ned et stort arbeid for idretten generelt og barn - og ungdomsidretten spesielt. Tromsø har i dag tilgjengelig om lag halvparten av den hallkapasiteten kommunen trenger. For å ta igjen etterslepet er det nødvendig å støtte opp både om initiativene til de enkelte idrettslagene, samt idrettsbyen Tromsø sine prosjekter. Her har vi i siste periode gjennomført eller igangsatt alle prioriterte forslag i gjeldende kommunedelplan for idretts- og friluftsliv. Tromsø Arbeiderparti vil være på parti med idretten og følge opp den nye planen, som vil gjelde for neste kommunestyreperiode.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- prioritere barne- og breddeidretten, og sikre at både organisert og uorganisert ungdom har mulighet til trening og lek i idrettshallene.
- sikre at det settes av tilstrekkelig arealer til idrett og friluftsliv i alle bydeler.
- sikre at Tromsøbadet blir mulig å bruke for barn- og unge, både for å sikre kommunal svømmeundervisning og til å rekruttere til svømming og klatring som barn- og ungdomsidrett.
- jobbe for sterkere statlig finansiering av etterslepet på idrettsanlegg i hele landet
- jobbe for realisering av et Tromsø Spektrum for hallidrettene, for idrettshaller i alle bydeler, samt realisering av anlegg som er prioritert av Tromsø idrettsråd og i kommunedelplanen for idrett- og friluftsliv.
- sørge for å ytterligere reduksjon av leiepriser for idrettshaller- og utstyr, og gjennom gode pakkeløsninger sørge for at idrettens utgifter til idrettsarrangementer for turneringer og kamper blir redusert.
- sikre at idretten og den uorganiserte aktiviteten får nok søkbare midler, blant annet gjennom videre styrking av nærmiljø og frivillighetsfondet, hvor vi har fått en rekke konkrete prosjekter som kunstgressbaner og skateparker
- jobbe for at så mange Tromsø-skoler som mulig skal leie ut lokaler gratis på ettermiddagstid.
- fortsette arbeidet med å innhente internasjonal og nasjonal støtte til å utvikle Storelva som FIS-arrangør i nordiske grener, inkludert bygging av 90 og 120 meters bakker.

6 - NÆRINGS- LIVSPOLITIKK - VEKST OG UTVIKLING

Mulighetenes kommune

Tromsø befinner seg i et område med store ressursrike sjøområder, majestetiske fjell og fantastiske turområder. Tromsø er levende kulturby, med stor humankapital, med kompetente og kreative innbyggere. Tromsø Arbeiderparti vil ha en målrettet innsats for å hente ut dette store potensialet.

Kommunen har i dag solide offentlige virksomheter innen forskning og forvaltning, samt et variert næringsliv basert på våre fortrinn som arktisk kystby. Tromsø har en ung og velutdannet befolkning bestående av mennesker fra mer enn 140 nasjoner. Både handel- og service, bygg- og anlegg og et mangfold av maritime næringer har funnet sin plass i kommunen. Veksten i reiselivet har de siste årene vært enorm, noe som gir aktiviteter både i by og distrikt. Dette vil vi utvikle videre på en sunn og bærekraftig måte.

Stor offentlig sektor, vekst i privat næringsliv

Tromsø har en stor offentlig sektor som sikrer forutsigbar kjøpekraft, viktig kompetanse og betydelig aktivitet i kommunen. Dette er en fordel for både innbyggerne og næringslivet, samtidig som vi må fokus på utvikling og vekst innen privat sektor. Tromsø Arbeiderparti er fornøyd med at kommunen har hatt betydelig større vekst av private arbeidsplasser i denne perioden enn under forrige, og at NHO nylig kåret Tromsø til landets 14. beste kommune å drive næringsvirksomhet i.

Tromsø Arbeiderparti vil at kommunen fortsatt skal legge til rette for både nye og eksisterende næringer for å sikre at Tromsø også i fremtiden kan være en attraktiv by for unge mennesker som søker interessante og relevante jobber. Vi har viktige nasjonale og internasjonale virksomheter i Tromsø, men vi må ha som mål å få flere - herunder de som ønsker å etablere hovedkontor her. Vi må sikre at store selskaper med investeringsvilje, beslutningstakere og kompetanse finner det interessant å komme til byen vår. Tromsø Arbeiderparti vil derfor legge til rette for sunn vekst og gode rammebetingelser for alle deler av privat næringsliv i kommunen.

Økt verdiskapning

Tromsø er en liten, men viktig aktør i en stadig mer globalisert verden. Tromsø Arbeiderparti ønsker økt klyngedannelse for å styrke kvalitet og konkurransekraft innen viktige bransjer hvor vi kan hevde oss. Vi har solide fagmiljøer i byen som bidrar til innovasjon og knoppskyting - og med gode muligheter for ytterligere vekst. Tromsø Arbeiderparti mener at utdanning- og forskningsmiljøer i sterkere grad må kobles til kommune, fylke og næring - med sikte på å utvikle eksisterende næringer og skape nye.

Kultur og næring

Tromsø Arbeiderparti vil støtte opp den viktige kulturbaserte næringsvirksomheten som finner sted i kommunen. Potensiell næringsvekst vil også kunne realiseres med Tromsøbadet, fremtidige skianlegg og videreutviklingen av arrangementer som Arctic Race of Norway og andre nasjonale og internasjonale arrangementer.

Kunnskapsbasert utvikling av havnæringene

Tromsø er i dag en av landets største fiskerikommuner. Tromsø Arbeiderparti mener at vi må kunne øke den lokale verdiskapningen av det råstoffet som landes i regionen. Aktører som utnytter fellesskapets arealer og råstoff skal ilegges et samfunnsansvar, med vekt på lokale ringvirkninger og synlig samfunnsnytte. Tromsø har både kompetanse og ressurser for å kunne ha en kunnskapsbasert utvikling av fremtidens næringer innen fiskeri, havbruk og andre marine næringer.

Fiskeri- og fiskeoppdrettsnæringa er bærebjelken for arbeidsplassene og bosettingen i store deler av kommunen.

Tromsø Arbeiderparti mener at fiske- og havbruksressursene er fellesskapets eiendom som må forvaltes på en bærekraftig, forsvarlig måte som kan stimulere til verdiskapning, rekruttering og lokalt eierskap.

Det klimavennlige og lønnsomme kystnære fisket gir et viktig bidrag til det grønne skiftet som sikrer arbeidsplasser, bosetting og tilgang på etterspurt fersk fisk.

Oppdrettsnæringa er særlig viktig som bidragsyter til verdiskapning, bosetting og lokale ringvirkninger. Videre vekst må skje på en bærekraftig måte uten negative konsekvenser for naturmiljøet og oppvekstvilkår til andre fiskearter som høstes i de tradisjonelle fiskeriene. Dette skal skje i forbindelse med rullering av kystzoneplanen.

Tromsø Arbeiderparti vil bidra til:

- en fiskereid og variert flåte som kan utnytte ressursgrunnet både nært kysten og lengre til havs
- opprettholdelse av oppvekstområdene, ressursenes bærekraft og ressurstilgang for det kystnære fisket som er særlig viktig for kystbosetting.
- ressurstilgang til mindre fiskerisamfunn med tilleggskvoter på lik linje med de samisk dominerte fiskeværene, og handheving av fjordlinjene som reserverer fisket innenfor fartøyer under 15 meters lengde
- helårlige markedstilbud og arbeidsplasser med fordeling av fersk fisk året rundt til de best betalende markeder med råstoff direkte fra ferske landinger, mellomlagring av levende fisk og ferskfrosset råstoff med metoder som kan sikre den ferske kvaliteten frem til markedene.
- at oppdrettsnæringa driftes uten trussel mot miljøet, hvor veksten skal skje i lukkede anlegg på land og sjø uten forurensning av miljøet.
- at veistandarden for transportveiene for ferske fiskevarer fra fiskerihavnene må opprustes til et forsvarlig nivå.
- forutsigbare konsesjonsinntekter fra bruk av sjøarealet i kommunen til fiskeoppdrett, som i størst mulig grad må reinvesteres i tiltak som kan øke verdiskapningen per kilo fisk som landes og oppdrettes i kommunen.

- at Fiskeridirektorates forvaltning av fisk og oppdrett i nordområdene flyttes til Tromsø.

Tromsø Arbeiderparti vil satse på forskning og videreutvikling av havnæringene:

- stimulere til økt forskning og utvikling av ny teknologi innen havbruk.
- benytte næringsfondet etablert på midler fra Havbruksfondet til utvikling av næringsliv i både by og distrikt
- legge til rette for mer videreforedling av fisk, og økt lokal verdiskaping innen fiskeri- og havbruksnæring.
- legge til rette for at oppdrettsnæringa kan være en viktig bidragsyter til verdiskaping, bosetting og lokale ringvirkninger.
- sørge for at videre vekst innen næringa skjer på en bærekraftig måte uten negative konsekvenser for naturmiljøet og oppvekstvilkår til andre fiskearter som høstes i de tradisjonelle fiskeriene.
- sørge for at dette skjer i forbindelse med rullering av kystzoneplanen
- legge vekt på at oppdrettsnæringa driftes uten trussel mot miljøet og hvor veksten skal skje i lukkede anlegg på land og sjø uten forurensning av miljøet.
- Tromsø kommune må sammen med sjømatnæringa starte en prosess med å se på arealbruk knyttet til fremtidig landbasert havbruksnæring.
- stimulere til økt forskning og utvikling av ny teknologi innen fiskeoppdrett og videreforedling av fisk.

Tromsø Arbeiderparti vil satse på vekst og utvikling i hele kommunen:

- tilrettelegge for flere private bedrifter og arbeidsplasser i kommunen. Tromsø Arbeiderparti stiller seg bak Næringsforeninga i Tromsøregionens mål om 2000 nye arbeidsplasser i privat sektor innen 2022.
- være ansvarlig service- og samarbeidspartner for det lokale næringslivet, både offentlig og privat
- legge til rette for næringsarealer og næringslokaler for små og mellomstore bedrifter i kommunen
- styrke næringsavdelinga i kommunen og gjennom det styrke næringsssatsinga i kommunen, blant annet gjennom å etablere og formalisere et tydeligere samarbeid mellom administrasjon, politikere og næringsforening i regionen
- arbeide for såkornfond og kapitaltilførsel til landsdelen
- ta initiativ til samarbeid med inntilliggende kommuner og kompetanseinstitusjoner med sikte på å styrke plan- og koordineringskapasitet med det mål å utnytte regionale næringsmuligheter sørge for god infrastruktur i hele kommunen:
- jobbe for gode samferdselsløsninger i distriktene som kan sikre trygge veier til både fiskeindustri og samfunn.
- søke å realisere en helhetlig løsning for etablering av næringsvirksomhet for flere aktører ved Tønsnes Havn, hvor kaianlegget kan utnyttes til landbasert aktivitet innen fiskeri- og/eller havbruk.

Tromsø Arbeiderparti vil styrke Tromsøs posisjon som Arktisk hovedstad i nord:

- bygge en klar og tydelig kommunikasjon rundt Tromsø som Arktisk hovedstad, blant annet med fokus på havnæringene.
- styrke samarbeidet mellom kommune, region, næring og forskning for å utvikle potensialet innen fiskeri, havbruk og maritim industri, med Tromsø som forskningsbasert arena for havbaserte, viktige fremtidsnæringer

Tromsø Arbeiderparti vil styrke Tromsø som reiselivskommune:

- etablere en god dialog med reiselivsbransjen for å sikre en kvalitetsbasert, bærekraftig utvikling av den voksende turismen i hele kommunen.
- legge en bærekraftig strategi for mottak av cruisetrafikk som ivaretar både hav- og bymiljø, med fokus på lokalt positive ringvirkninger.
- tilrettelegge for landstrøm for å få ned forurensing fra cruisetrafikken.

Tromsø Arbeiderparti vil styrke Tromsø som handelsby;

- legge til rette for handel- og servicenæring, og sikre attraktive handelssentre både i og utenfor sentrum, der knutepunktstrategien legges til grunn.
- jobbe for en forutsigbar, nøytral og ansvarlig bevillingspolitikk.
- legge til rette for næringsaktivitet i første etasje i alle leilighetskompleks i sentrum.
- utrede muligheten for å innføre en turistskatt, som i sin helhet skal gå til tilrettelegging for turistene og lokale, skilting, toaletter, vedlikehold etc.
- se på mulighetene for at Lyngsalpan får status som nasjonalpark, gjennom at Tromsø kommune tar initiativ til de tre andre kommunene for interne transportårer mellom Russland, Finland, Sverige og Norge.

Tromsø Arbeiderparti vil styrke Tromsø som attraktiv kommune å leve i:

- iverksette tiltak gjennom en kommunal strategi som gjør det attraktivt å bo og jobbe i Tromsø kommune, og som viser byens muligheter for unge arbeidstakere.
- arbeide for at Tromsø skal huse flere hovedkontorer som bidrar til attraktive stillinger og innflytelse på regional utvikling og forankring
- arbeide for økt klynge dannelse for samarbeid og utvikling på tvers av aktører og næringer.

7 - BYUTVIKLING OG SAMFERDSEL

Tromsø Arbeiderparti ønsker en miljøvennlig utvikling i kommunen med lave utslipp, effektive transportårer og gode muligheter for å gå og sykle. Trygge skoleveier, renere luft, mindre støy og tryggere bomiljø må vektlegges. Derfor må Tromsø må kombinere en offensiv satsing på kollektivtransport og bygging av sammenhengende gang- og sykkelveier, med en tilrettelagt utbygging av veinettet. En sterk befolkningsvekst vil medføre økt transportbehov. Det er derfor viktig å øke kollektivandelen kraftig frem mot 2030. Løsningen er en best mulig bymiljø-avtale for Tromsø.

Tromsø Arbeiderparti vil søke gjennomførbare løsninger og tverrpolitisk samarbeid for vei - og kollektivplaner som kan videreføres uavhengig av politisk styre i kommunen. Omkamper og mangel på samarbeid har i altfor stor grad ført til forsinkelser i viktige veiprosjekter i Tromsø.

Tromsø Arbeiderparti mener fremtidige veiprosjekter i sterkere grad må vurderes ut fra en bred vurdering av kost-nytte effekt, ut fra både næringsutvikling og bosetting. Vi vil derfor arbeide for at ny innfartsvei til Tromsø og bru til Kvaløya via Selnes skal bygges så raskt som mulig til en akseptabel pris. Tromsø Arbeiderparti støtter bygging av Ullsfjordforbindelsen. Vi vil også jobbe for å sikre de mest rasutsatte veiene i distriktene av Tromsø.

Tromsø er et trafikknutepunkt for handel, turisme, sjømat og industri og økt aktivitet i oljesektoren. Tromsø Arbeiderparti mener at regionen trenger oppgradering og styrking av interne transportårer mellom Russland, Finland, Sverige og Norge og forbindelsen til verdensmarkedene forøvrig. Dette krever tettere samarbeid regionalt og over landegrensene.

Tromsø Arbeiderparti vil jobbe for oppgradering av veiforbindelsen fra Tromsø til Finland og arbeide for Nord-Norgebanen, med første del Narvik - Tromsø.

Tromsø Arbeiderparti vil understreke at Tromsø lufthavn Langnes har behov for å øke kapasiteten til å ta imot flere og også større fly. Vi vil jobbe for å realisere dette.

I en by i vekst må det sikres gode muligheter til rekreasjon, særlig i de sentrumsnære områdene. Tromsø Arbeiderparti vil innføre ei markagrense som bevarer de siste grønne områdene midt på øya mot ytterligere kommersiell utnyttelse. Utsikt til fjell og hav er også viktig i et folkehelseperspektiv. Vi vil sikre at utbygging og fortetting skjer på en slik måte at denne kvaliteten bevares. Vi vil derfor regulere og legge til rette for nye boligareal på fastlandet. Ved planlegging av store boligprosjekter må utbygger i sitt planarbeid ta hensyn til behov for trygg og sikker adkomst, tilrettelegge for nærhet til kollektivtrafikk og ivareta behovet for barnehage og skoleplasser som dette vil utløse.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- jobbe for en best mulig bymiljø-avtale for Tromsø
- legge til rette for tverrpolitisk samarbeid om viktige veiprosjekter, hvor gjennomføring/tid er viktigst
- bygge E8 gjennom Ramfjorden raskest mulig.
- utarbeide en sentrumsplan for større fortetting, der folkehelseperspektivet med gode uteområder, utsikt, lys og luft sikres og fremkommelighet for alle brukere ivaretas.
- ha planvedtak for realisering av kommunedelplan (KPD) for Stakkevollveien med oppstart utbygging i 2020
- ha god strategi for kommunal forskottering av infrastrukturtiltak som følger av bymiljø-avtalen, for eksempel områdeplanen for Nordbyen og bykjernen.
- følge opp vedtatt knutepunktstrategi gjennom planer for bolig- og næringsutvikling
- legge til rette i distriktene for bolig, samferdsel og næring
- innføre ei markagrense som bevarer de siste grønne områdene midt på øya mot ytterligere kommersiell utnyttelse. Bruk av arealet inntil markagrensen må hensynta kvaliteten og helheten i området.
- arbeide for at Tromsø lufthavn Langnes utvides, slik at kapasiteten øker
- videreføre det gode samarbeidet mellom Avinor og flyplassutvalget i Tromsø kommune om terminalutvidelse, rullebaneforlengelse, utenlandske direkteruter og veitunnel i Breivika
- arbeide aktivt for at rassikring og trygg fremkommelighet til Tromvik, Oldervik og gjennom Holmbuktura blir prioritert
- arbeide for Nord-Norgebanen, med første del Narvik – Tromsø
- forbedre kvaliteten på gang og sykkelveier gjennom forbedret vedlikehold
- avsette flere midler til vedlikehold av kommunal boligmasse

8 - MILJØ OG KLIMA

Tromsø Arbeiderparti har som mål at Tromsø skal bli en foregangskommune på klima og miljø. Det innebærer å kutte utslipp, begrense forsøpling og ta vare på den lokale naturen og det lokale økosystemet.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- at Tromsø kommune skal behandle et klima- budsjett og regnskap hvert år.
- at Tromsø kommune skal lage en plan på hvordan kommunen kan kutte i utslipp og bli en mer miljøvennlig kommune.

Avfallshåndtering

For å møte klimaendringene er det avgjørende at man går over til en mer sirkulær økonomi, med større vekt på gjenbruk. Det viktigste virkemiddelet for å få til dette er å sikre fortsatt god håndtering av avfallet i kommunen. Mye av avfallet har fortsatt verdi og representanter ressurser som kan brukes. Ved å benytte seg av disse ressursene, kan man skape vekst og verdier uten å måtte utvinne naturressurser på en måte som ikke er bærekraftig.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- sørge for at alle innbyggere i Tromsø kommune har lett tilgang på kildesortering og at det gode arbeidet som Remiks utfører videreføres.
- sikre god dekning av returpunkter for glass i hele kommunen
- sette av penger til søppeldunker i hele kommunen, både i sentrum og på turstier, slik at behovet dekkes og at regelmessig tømning sikres.
- sørge for «panteringer», det vil si flaskedeponi, på søppelbøttene i sentrum og på UiT
- arbeide for at alle offentlige bygg i Tromsø kommune skal ha kildesortering på sine avfallsbeholdere.
- jobbe for å bli pilotkommune for et prosjekt hvor dagligvarebransjen overlater mat som vanligvis kastes til et returpunkt for sortering og håndtering.

Plastfri by

Tromsø Arbeiderparti har som mål at Tromsø skal bli en plastfri by. Det krever et godt samarbeid mellom kommune, næringslivet og innbyggerne. Plastfrie alternativer må være lett tilgjengelige og attraktive både for den enkelte og for bedriftene i byen. I tillegg må kommunen lede an ved å minimere og helst eliminere sitt eget forbruk.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- arbeide for å kutte ut all unødvendig plastbruk i kommunens egen virksomhet
- samarbeide med plastfrie aktører og virksomheter, som for eksempel kafeer og festivaler
- stille krav i anbudsprosesser
- støtte og legge til rette for dugnadsbasert plastrydding
- vedta en helhetlig plan for hvordan man skal kutte plastforbruket, samarbeid med aktuelle aktører i kommunen

Transport

Veinettet i Tromsø sentrum håndterer ikke dagens trafikk tetthet og dagens bilpark. Det registreres i perioder helseskadelig luftforurensing. Dette er et problem som må håndteres gjennom bymiljø-avtalen, som kan gi bedre transportnett, mer kollektivtrafikk og for syklister og fotgjengere. Utenfor sentrum må det legges til rette for miljøvennlig kollektivtransport og hensiktsmessige veiløsninger.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- etablere en ordning med bysykler i Tromsø sentrum.
- sørge for flere gang- og sykkelstier
- legge til rette for flere bilfrie områder i byområdet
- bedre de kollektive trafikkløsningene i hele kommunen

Grønt arbeidsliv

Tromsø er en by i vekst og vil fortsette å vokse. Det vil innebære økt næringsaktiviteten og flere arbeidsplasser i kommunen. Tromsø Arbeiderparti støtter en slik utvikling men er opptatt av at økt næringsaktivitet og verdiskapning ikke går på bekostning av miljø og klima. I samarbeid med partene i arbeidslivet vil vi legge til rette for at det skapes grønne arbeidsplasser i kommunen. Kommunen må støtte bedrifter som satser på grønne næringer eller eksisterende næringer som kutter i sine utslipp.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- ha belønningsordninger til bedrifter som omstiller og reduserer klimautslipp
- gi utviklingsmidler til grønne innovasjonsprosjekter i kommunen
- at kommunen satser på el-biler eller andre nullutslippskjøretøy ved utskifting av bilparken
- ta sikte på å redusere andelen kjøttmåltider ved alle kommunale virksomheter i Tromsø kommune, f.eks med kjøttfri mandag, og istedenfor tilby fisk og vegetaralternativer

Bygg

Klimautfordringene krever at kommunen bygger effektivt, miljøvennlig og langsiktig. Kommunen må ta sikte på å bygge alle nye bygg med så lave klimautslipp som mulig i bygningsfasen og så høy energieffektivitet som mulig. Tromsø Arbeiderparti har som mål at kommunale bygg skal være plusshus, slik at det kommunalt bebygde arealet vil kunne bidra til å redusere det samlede energiforbruk i resten av kommunen.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- ha som mål at bygg som bygges i regi av Tromsø kommune skal være plusshus
- ta i bruk alternative energikilder og fase ut bruk av fossilt brensel til oppvarming
- ved utlysning av anbud på nye byggeprosjekter skal kvalitet, herunder miljøavtrykk, vektlegges
- gjennomgå bygningsmassen med mål om å forbedre energiutnyttelsen

9 - ET TRYGT ARBEIDSLIV

Tromsø Arbeiderparti vil understreke at trygge, fornøyde ansatte med opplevd medbestemmelse og god ledelse vil yte gode kommunale tjenester av høy kvalitet. Det er de ansatte som er kommunes viktigste ressurs. Vår grunnleggende holdning er at ansatte skal vises tillit, tas med på råd, verdsettes og få gode utviklingsmuligheter. Trivsel og arbeidsglede hos de som skal yte tjenestene kommer alltid innbyggerne til gode. Ved konkurranseutsetting og privatisering blir de ansattes lønns- og arbeidsvilkår satt under press. Vi vil derfor stanse alle privatiseringsprosjekter, og rekommunalisere tjenestene der dette er formålstjenlig og mulig.

Tromsø Arbeiderparti mener at kommunen må gå foran som et godt eksempel i å praktisere et inkluderende arbeidsliv gjennom IA-avtalen. Kommunen skal gi flere mennesker mulighet til arbeidstrening, vise fleksibilitet overfor egne ansatte og gi mennesker med nedsatt arbeidsevne en dør inn i arbeidslivet.

Tromsø Arbeiderparti vil stille krav til bedrifter som tar oppdrag/leverer anbud for kommunen om å ha gode ansettelsesforhold og arbeidsvilkår for de ansatte og sette en øvre grense for antall underleverandører. Vi ønsker at flest mulig av våre samarbeidende bedrifter skal være lærebedrifter, når størrelsen tilsier dette. Vi vil praktisere de tidligere bestemmelsene i arbeidsmiljøloven, dvs før den borgerlige regjeringens endringer, og sørge for at flere får ansettelse i faste, hele stillinger.

Oslo-modellen

Tromsø Arbeiderparti har sammen med samarbeidspartiene vedtatt å innføre Oslo-modellen i Tromsø kommune. Den inneholder flere viktige momenter for å bevare et velordnet arbeidsliv og hindre sosial dumping.

Oslo-modellens viktigste punkter:

1. krav om bruk av fast ansatte - i all hovedsak - i minst 80 prosent stilling
2. krav om tarifflønn mellom oppdrag i de tilfellene innleid arbeidskraft brukes.
3. krav om faglærte håndverkere. 50 prosent av arbeidende timer innen bygg- og anleggsgfag skal utføres av fagarbeidere eller personell med dokumentert fagopplæring.
4. krav om at minimum 10 prosent av arbeidende timer utføres av lærlinger i fag med behov for flere lærlinger.
5. krav om kun ett ledd i underentreprenørkjeden, her regnes bruk av innleie som ett ledd.
6. krav om forhåndsgodkjennelse fra kommunen om bruk av underentreprenør og innleie.
7. krav om god norsk for alle nøkkelpersoner i prosjektet.
8. krav om HMS-kort fra dag én og registrering i det elektroniske registreringsystemet HMSREG (SELMA) og krav til dokumentert yrkesskadeforsikring.
9. krav om lønns- og arbeidsvilkår på samme eller høyere nivå enn allmenngjorte, landsdekkende eller lokale tariffavtaler.
10. krav om sporbar betaling til arbeiderens bankkonto, og forbud mot kontant betaling

Tromsø Arbeiderparti vil fremheve at trepartssamarbeidet mellom arbeidsgivere, arbeidstakere og myndigheter er selve bærebjelken i norsk arbeidsliv.

Tromsø Arbeiderparti har lange tradisjoner for å samarbeide med fagbevegelsen og de ansattes organisasjoner. Dette samarbeidet skal sikre at Tromsø kommune er en god og trygg arbeidsplass, og at rettigheter for ansatte ivaretas. Spesielt viktig er det at fagbevegelsen gjennom sine hovedtillitsvalgte sikres reell medbestemmelse vedrørende kommunens drift og egne arbeidsvilkår.

Sterke og ansvarlige organisasjoner i arbeidslivet er et viktig grunnlag for høy sysselsetting. Et organisert arbeidsliv bidrar til økt verdiskaping, produktivitet og innovasjon, og gjør det norske arbeidsmarkedet svært konkurransedyktig. Fagbevegelsen og tillitsvalgte kjenner arbeidsplassene, ansatte og utfordringene i det daglige arbeidet.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- styrke det fagligpolitiske samarbeid mellom politisk ledelse og fagbevegelsen i byen, med faste møtepunkt
- at det legges vekt på lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter ved kommunale anbudsrunder, i tråd med Oslo-modellen
- at Tromsø kommune skal fortsette arbeidet med å fjerne uønsket deltid blant de kommunalt ansatte.
- fortsette samarbeidet med fagbevegelsen og de ansattes organisasjoner, blant annet for å etablere tillitsreformen i helse- og omsorgssektoren i kommunen.
- sikre at de ansattes faglige vurderinger blir synliggjort i pleie-og omsorgsarbeidet
- jobbe for etablering av et tverretattlig a-krimssenter i Tromsø
- lage et system som sikrer at Tromsø kommune ikke leier ut kommunal grunn, torg etc. til useriøse aktører

10 - MANGFOLD

Tromsø er en mangfoldig by med nesten 150 forskjellige nasjonaliteter. Dette er en ressurs som Tromsø Arbeiderparti vil bygge videre på. Tromsø skal være en by som tar imot og inkluderer de som vil flytte hit, uansett hvor man kommer fra. Kommunen har et ansvar for å legge til rette for at alle som flytter til byen får mulighet til å bli en del av den. Et varmt og raust Tromsø er også et sterkt og fremtidsrettet Tromsø.

De siste årene har verden stått overfor den største flyktningkrisen siden andre verdenskrig. Norge har som verdens rikeste land et ansvar for å bidra. Tromsø Arbeiderparti mener Tromsø skal sende en tydelig beskjed til regjeringen om at vi vil være med på en integreringsdugnad ved å ta imot en naturlig andel av flyktninger ut fra folketallet i kommunen.

En særlig sårbar gruppe i kommunen er enslige mindreårige asylsøkere. Det er barn som har kommet til Norge uten familie. Disse barna må oppleve omsorg og ivaretagelse for å være trygge. De må bli en del av Tromsø-samfunnet ved å delta på fritidsaktiviteter, få norske venner og gå på skole. Barnevernet har ansvar for disse barna. Bofellesskapet Harmoni fortsatt sikres tilstrekkelig med midler slik at de til enhver tid kan gi barna god omsorg og et kvalitativt godt og bredt tilrettelagt tilbud.

Tromsø Arbeiderparti vil satse videre på arbeidet med aktivitetsguider som er organisert av Tromsø idrettsråd, og som kan hjelpe barn i lavinntektsfamilier og innvandrerfamilier inn i idrettsklubbene. Dette er et viktig inkluderingsiltak for disse barna. Derfor vil Tromsø Arbeiderparti opprettholde den kommunale støtten som vi foreslo for inneværende økonomiplan.

Tromsø Arbeiderparti har stått sentral i rulleringen av Tromsø kommunes handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold i Tromsø (2017-2021). Handlingsplanen inneholder en rekke tiltak som gjør Tromsø til en enda bedre by for kjærligheten og kjønns- og seksualitetsmangfoldet, med tiltak for bedre informasjon, mer kunnskap og god dialog. Den skal være et godt verktøy for arbeidet mot fordommer, mobbing og nedlatende uttrykk og holdninger, både i skoleklasser, i arbeidslivet og for nyankomne flyktninger. Tromsø Arbeiderparti vil fortsatt arbeide for at Tromsø kommune regelmessig rullerer handlingsplanen og setter av nok midler til tiltak. Tromsø Arbeiderparti støtter helhjertet opp om Tromsø Arctic Pride.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- at Tromsø kommune skal være med på en nasjonal integreringsdugnad
- sørge for at kommunen har et godt tilbud for enslige mindreårige asylsøkere
- støtte arbeidet med aktivitetsguider i regi av Tromsø idrettsråd og motivere også andre frivillige organisasjoner til å delta
- satse videre på å fortløpende oppdatere handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold og sette av nok midler til at foreslåtte tiltak i planen gjennomføres markere støtte til Tromsø Arctic Pride

11 - DISTRIKTS-TROMSØ

Tromsø Arbeiderparti ønsker egne strategisatsninger på Tromsøs ulike distrikter og lokalsamfunn, som kan ivareta egenart og utviklingspotensial. En rekke av lokalsamfunnene skaper store verdier og kommunen må derfor anerkjenne at det både er viktig for bolyst og samfunnsøkonomisk lønnsomt å sørge for at barnehager, skole og butikk er tilgjengelige i det enkelte lokalsamfunn. Derfor vil vi prioritere å opprettholde distriktsbarnehager og skoler, og gjennom den kommunale innkjøpsordningen bidra til lønnsom butikkdrift i distriktene.

Utviklingslagene er viktige samarbeidspartnere for kommunen. Derfor dobbelt vi støtten til lagene i forrige periode. Tromsø Arbeiderparti vil styrke utviklingslagene med å gi disse større påvirkningsmuligheter og medbestemmelsesrett i saker som angår lokalsamfunnene.

Vi vil ha tett samarbeid med fylkeskommunen, slik at distriktene i Tromsø får gode vei- og kollektivløsninger og en større andel av de fylkeskommunale midlene som går til opprusting av eksisterende fylkesveier, rassikring og fiskerihavner.

Tromsø Arbeiderparti har opprettet et næringsfond, basert på midler fra havbruksfondet, som for 2018 utgjorde 30 millioner kroner. Vi ønsker at dette fondet særlig skal rettes mot næringstiltak i distriktene i Tromsø.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- sikre forutsigbarhet for videre drift av barnehager og skoler i distriktene, hvor det er tilstrekkelig antall barn til å sikre det pedagogiske tilbudet.
- utarbeide egne strategier for satsning på lokalsamfunnene i Tromsø kommune, i samarbeid med utviklingslagene i det enkelte distrikt.
- gjennom strategiene sørge for tilrettelegging av boliger og næringsareal i distriktene.
- ytterligere styrke utviklingslagene økonomisk og sikre bedre administrativ støtte fra kommuneadministrasjonen
- øremerke minimum 30 prosent av kommunens næringsfond til næringstiltak i distriktene
- bidra til at kommunens innkjøpsordninger kan støtte opp om butikker og næringsliv i distriktene
- sikre at også lokalsamfunn utenfor Tromsø sentrum, får kommunal støtte til kultur-, idretts- og friluftsmål.
- bidra til å sikre at distrikts-Tromsø får nytte godt av økt turisme, blant annet sørge for at ofte besøkte bygder og utfartssteder får toalett- og sanitæranlegg.
- sikre beredskap og sørge for at alle lokalsamfunn har tilgang til nødtjenester, gjennom hundre prosent mobildekning i kommunen.
- tilby satelittelefoner til de utviklingslag som ikke har fått dette, og som meldt behov.
- arbeide for at god standard for vintervedlikehold og snøbrøyting også blir ivarettatt i distriktene
- bevare og videreutvikle kommunale tjenestetilbud i distriktet.

12 - URFOLKS-TROMSØ

Tromsø er Sappmis største by, og har et særskilt ansvar for å legge til rette for samisk språk og kultur. Derfor vil vi arbeide videre for å utvikle innholdet i samarbeidsavtalen med Sametinget. Samisk språk og kultur skal være en naturlig del av barnehage- og skoletilbudet i kommunen.

Tromsø Arbeiderparti mener det bør etableres et Samisk Hus i Tromsø. Kommunen må i den forbindelse ha god dialog og samarbeid med de samiske miljøene i byen og med Sametinget. Målet må være å skape en arena som både kan representere og formidle kunnskap om samisk historie, språk og kultur. Et samisk hus må spesielt kunne møte behovene hos samisk ungdom. Tromsø Arbeiderparti mener derfor det er viktig å kunne ha en ungdomskordinator for samiske unge knyttet til Samisk Hus.

Det er viktig å styrke de samiske språkene. Det samiske språksenteret vil i den forbindelse være et viktig verktøy for nå de språkpolitiske målene. I dag er det mangel på lærere med kompetanse på samisk språk. Tromsø Arbeiderparti vil benytte stipendordninger for å skaffe flere lærere med samisk språkkompetanse.

Reindriftsnæringen er en viktig urfolksnæring og avgjørende for samisk identitet og næringsutøvelse i vår region. Tromsø Arbeiderparti vil arbeide for at Fylkesmannen kan etablere et kontor for forvaltning og informasjon mot reindriftsnæringen i Tromsø-regionen.

Tromsø Arbeiderparti vil:

- sikre god kvalitet og tilstrekkelig kapasitet ved den samiske barnehagen Gouvssahas Mánáidgárdi og ved Prestvannet skole.
- etablere flere kombinerte barnehageavdelinger med samisk barnehage i Tromsø, dersom behovet tilsier det
- arbeide videre for etablering av et Samisk Hus i Tromsø, i nært samarbeid med de samiske miljøene
- at det samiske språksenteret Gáisi Giellagouvddáš fortsatt skal bidra til å revitalisere samisk språk og identitet i virkeområdene og med lokaler både i Lakselvbukt og i Tromsø sentrum.
- at lokalene til Gáisi Giellagouvddáš i Lakselvbukt må få et særskilt ansvar for å ivareta den sjøsamiske kulturen, med forutsigbar bemanning av kontoret.
- ha en ungdomskordinator for samisk ungdom knyttet til Samisk Hus.
- arbeide for at Fylkesmannen etablerer et kontor for forvaltning og informasjon mot reindriftsnæringa i Tromsø-regionen
- videreføre arbeidet for å få flere kvalifiserte lærere til å utdanne seg i samisk språk og kultur, gjennom stipendordning.

13 - TROMSØ KOMMUNE

Demokrati og folkestyre

Tromsø Arbeiderparti vil arbeide for at Tromsø kommune blir mer åpen og tilgjengelig og dermed mer demokratisk. Praktiseringen av den parlamentariske modellen under det borgerlige byrådet understøttet i for liten grad slike prinsipper. I perioden 2015 - 2019 har Tromsø Arbeiderparti arbeidet for mer åpenhet og demokrati i Tromsø. Vi har etablert systemer som er rimeligere å drifte og som har som utgangspunkt en åpen og tillitsbasert kommunikasjon. I denne perioden er det løpende politiske arbeidet, dokumenter og utredninger blitt mer tilgjengelig for innbyggerne, for media og folkevalgte.

Tromsø Arbeiderparti ser på bydelsrådene og utviklingslagene som en viktig demokratisk ressurs i kommunen, både som høringsinstans lokalt og med tanke på aktiviteter i bydelen. Dette viktige arbeidet ønsker vi å videreutvikle og styrke. Tromsø Arbeiderparti vil vurdere å innføre en parlamentarisk styringsmodell, under forutsetning at den blir en åpen, demokratisk og rimeligere modell, som også fremmer faglig forankring i kommunen. Det betyr en modell som er i tråd med den vi sammen med samarbeidspartiene innførte som en overgangsordning etter valget i 2015. Dersom det ikke sikres at en modell bidrar til dette, vil vi fortsette med å videreutvikle dagens formannskapsmodell.

Kommuneøkonomi

Tromsø Arbeiderparti konstaterer at kommuneøkonomien i Tromsø kommune er betraktelig bedret de siste tre årene, og at vi har handlingsrom for å kunne satse på nye tiltak og foreta politiske prioriteringer. For fire år siden hadde kommunen betydelige utfordringer, med et negativt driftsresultat på 82 millioner kroner i 2014 og et helt tømt disposisjonsfond. De siste års regnskap for Tromsø kommune har vist bra resultat totalt sett, slik at vi sammen med våre samarbeidspartier har kunnet fylle opp disposisjonsfondet til bruk for uforutsette utgifter og nødvendige investeringer.

Tromsø har fortsatt en stram kommuneøkonomi med høy gjeld. Det krever at vi gjør kloke prioriteringer i neste periode. Likevel mener Tromsø Arbeiderparti at det er helt nødvendig å gjøre investeringer i helse- og omsorgsbygg og i barnehager og skoler, for å tilpasse tjenestene og fordi Tromsø vokser så raskt.

Tromsø Arbeiderparti mener at gode og effektive tjenester vil kunne forhindre konkurranseutsetting og privatisering av de samme tjenestene. Vi vil derfor til enhver tid være åpen for endring og omstilling som gjør tjenestene bedre. Det må gjøres i nært samarbeid med kommuneadministrasjonen og de ansattes organisasjoner. Alle som blir berørt må sikres nødvendig informasjon og deltakelse. Dette vil vil bruke tid og ressurser på, fordi nøkkelen er å beholde ansvaret for kommunens lovpålagte tjenester i kommunal regi.

Eiendomsskatt

Tromsø Arbeiderparti gikk til valg i 2015 på at eiendomsskatten skulle ligge på 3,4 promille. Den økonomiske situasjonen tilsa at skatten måtte økes noe i 2015. I takt med en bedret økonomisk situasjon, har samarbeidspartiene to år på rad redusert skatten på bolig tilbake til 3,4 promille. For å opprettholde og videreutvikle et godt tilbud av offentlige tjenester vil vi beholde den kommunale eiendomsskatten på maksimalt 3,4 promille i neste periode.

Offentlig privat samarbeid

Offentlig privat samarbeid (OPS) er et samarbeid der en privat aktør bygger for kommunen og kommunen leier det tilbake. Dette er en grunnleggende dårlig økonomisk ide. Mens kommunen har momsfratak og landets beste rentevilkår i kommunalbanken, har private større risikomarginer, MVA-plikt og krav om utbytte. Dersom kommunen drives med OPS-kontrakter, så må skattebetalerne finansiere dette. Vi vil derfor ikke inngå nye OPS-kontrakter med kommersielle aktører.

Offentlig eierskap

Tromsø Arbeiderparti vil sikre et fortsatt sterkt offentlig eierskap for å ta vare på fellesskapets interesser, råderetten over naturressurser og langsiktig verdiskapning i Tromsø kommune. Noen av våre kommunale selskaper, som Remiks og Tromsø Parkering, forvalter oppgaver som er offentlige eller i skjæringspunktet mot offentlige oppgaver. Disse selskapene vil Tromsø Arbeiderparti videreutvikle og beholde solide, for at de skal tjene sine formål best mulig. Tromsø Arbeiderparti vil beholde det offentlige eierskapet i Troms Kraft. Vi vil også prioritere å bruke det kommunale eiendomsselskapet Arnestedet eiendom til å løse oppgaver til beste for fellesskapet.

Tromsø Havn er et viktig næringspolitisk foretak for Tromsø kommune, som i større grad skal ha fokus på å skaffe avkasting av de betydelige investeringer som er gjort i næringsområdene, Breivika havn og Prostneset havneterminal. Vi vil understreke behovet for gode relasjoner mellom Tromsø Havn og næringsaktører både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Tromsø havn må særlig legge til rette for å tiltrekke seg fiskeflåten som bidrar til et levende havnemiljø med positive ringvirkninger for handel og turisme. Tromsø havn KF skal respektere og jobbe for at ILO-konvensjonen 137 etterleveres i Tromsø.

Arbeidsgiverpolitikk

Tromsø kommune skal ha en arbeidsgiverpolitikk som har klart anerkjenner at våre ansatte er vår viktigste ressurs. Tromsø Arbeiderparti vil sikre at kommunen skal være en seriøs og trygg arbeidsgiver. Medbestemmelsesretten skal ivaretas og sikres. Tromsø Arbeiderparti har som grunnleggende holdning at kommunens ansatte skal vises tillit og tas med på råd. Kommunen skal gi gode utviklingsmuligheter og skape et miljø hvor trivsel og arbeidsglede gjelder.

Privatisering og konkurranseutsetting

Tromsø Arbeiderparti vil stoppe kommersialisering og privatisering av velferden. Vi vil stanse alle privatiseringsprosjekter i kommunens kjernevirksomheter innenfor oppvekst, helse- og omsorg og bydrift. Også oppgaver som rengjøring, kjøkken og renovasjon bør utføres av kommunalt ansatte. Vi ønsker heller ikke å konkurranseutsette andre oppgaver som i dag drives av kommunen og hvor de ansattes lønns- og pensjonsvilkår forverres.

Digitalisering

Tromsø Arbeiderparti vil satse videre på at Tromsø kommune skal øke graden av digitalisering, for å kunne jobbe mer effektivt, forbedre arbeidsprosesser og møte innbyggernes behov på en bedre måte. Vi vil prioritere prosjekter for riktig bruk av velferdsteknologi, som har som formål å gi innbyggerne tjenester som er bedre, tryggere og billigere.

